

บทที่ ๑

บทนำ

๑. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาเปรียบเทียบสวัสดิการของพนักงานในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศไทย เป็นการศึกษาถึงการจัดสวัสดิการของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ว่า ได้จัดสวัสดิการให้พนักงาน ลูกจ้างอย่างไรบ้าง แตกต่างหรือเหมือนกันในเรื่องใด นอกจากนี้แล้วรัฐบาลยังเข้ามามีบทบาทโดยกำหนดสวัสดิการที่นายจ้างจะต้องจัดให้มีขึ้นไม่ว่าจะเป็นกิจการขนาดเล็กหรือใหญ่ ซึ่งเท่ากับว่ากฎหมายได้กำหนดสวัสดิการเป็นพื้นฐานขั้นต่ำเพื่อความสะดวกสบาย ปลอดภัยสำหรับลูกจ้าง ซึ่งได้บัญญัติไว้ในหมวด ๗ ของประกาศกระทรวงมหาดไทย และการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสวัสดิการนี้จะมุ่งศึกษาถึงการจัดสวัสดิการของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศไทยซึ่งได้แก่บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด บริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด และบริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลที่ปฏิบัติตามความเบื่จจริงเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาสวัสดิการสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจต่อไป

สาระสำคัญของการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

๑.๑ เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศไทยตลอดจนค้นคว้าหาสาเหตุและวิธีแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางปรับปรุงให้ดีขึ้น

๑.๒ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสวัสดิการของพนักงานลูกจ้างในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศไทย ซึ่งมีอยู่ ๓ แห่ง ได้แก่ บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด บริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด และบริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด โดยมุ่งศึกษาถึงความสามารถในการจ่ายของแต่ละแห่งว่าทำให้สวัสดิการแก่ลูกจ้างในเรื่องต่าง ๆ อย่งไรบ้างโดยพิจารณาถึงการบริหารงานบุคคลของกิจการประกอบกัน

๑.๓ เพื่อศึกษาถึงความสำคัญของสวัสดิการที่มีผลต่อปัจจัยและค่าใช้จ่ายในการ

ผลิต การลงทุน และปัญหาอื่น ๆ ของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ ได้แก่ ความรู้สึกของพนักงาน ต่ออัตราค่าจ้างในการดำรงชีวิต ความสะดวกสบายและความพอใจในงานที่ทำ โดยพิจารณาถึงผลปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตของการจัดสวัสดิการของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ด้วย

๑.๔ เพื่อศึกษาถึงประโยชน์ของการจัดสวัสดิการที่จะทำให้หน่วยงานอื่นและผู้สนใจได้นำไปใช้ เป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อเป็นปัจจัยส่งเสริมให้การทำงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยผู้ลงทุนได้ผลผลิตและผลกำไรที่พอใจและลูกจ้างพอใจในอัตราค่าจ้างและสวัสดิการที่ได้รับ

๑.๕ เพื่อศึกษาถึงสวัสดิการที่มีผลกระทบต่อสังคม เช่น การว่างงาน การทุพพลภาพ การชราภาพ และมรณภาพ ซึ่งเป็นจุดมุ่งนำไปสู่การจัดสวัสดิการที่เป็นความร่วมมือกันทั้ง ๓ ฝ่าย คือ ฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐบาล

๒. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

การศึกษาเรื่องนี้ผู้เขียนเชื่อมั่นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ลงทุน นักบริหารงานบุคคล ลูกจ้าง สหภาพแรงงาน รัฐบาล นักวิชาการโดยทั่วไป และ นักศึกษากการบริหารงานบุคคล ซึ่งพอจะสรุปสาระประโยชน์ได้ดังนี้ :-

๒.๑ ทำให้มองเห็นแนวโน้มของการจัดสวัสดิการของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ว่าจะเจริญก้าวหน้ามากกว่าอุตสาหกรรมประเภทอื่นหรือไม่ อย่างไร

๒.๒ ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดสวัสดิการซึ่งอาจใช้เป็นแนวทางแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกจ้าง ซึ่งการจัดสวัสดิการนั้น นายจ้างจะต้องคำนึงถึงความสามารถที่จะจ่ายได้ นอกเหนือจากการพิจารณาถึงการบำรุงขวัญคนงาน ซึ่งจะส่งผลให้คนงานทำงานด้วยใจรัก เกิดความภาคภูมิใจในงานที่ทำ งานที่ได้รับก็จะมีผลผลิตสูงขึ้น

๒.๓ เป็นแนวทางศึกษาค้นคว้าด้านแรงงานโดยเฉพาะ เรื่องสวัสดิการสำหรับกิจการที่เกี่ยวข้อง และผู้สนใจได้ใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

๒.๔ เป็นประโยชน์ต่อการจัดสวัสดิการและการบริหารค่าจ้าง เงินเดือนของพนักงานสำหรับหน่วยงานอื่นหรือผู้สนใจนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ

๓. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาเรื่องการจัดสวัสดิการให้กับพนักงานของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศไทย ซึ่งเรื่องสวัสดิการในด้านแรงงานเป็นเรื่องที่มีความหมายกว้างขวางและละเอียดอ่อนมาก เพราะนายจ้างถือว่าสวัสดิการเป็นต้นทุนการผลิตอย่างหนึ่ง และหวังผลตอบแทนจากการให้สวัสดิการด้วย ดังนั้นการจัดสวัสดิการจึงควรเป็นที่เข้าใจกันโดยถูกต้องระหว่างนายจ้าง และลูกจ้าง เป็นสำคัญ ซึ่งเนื้อหาสาระที่จะต้องศึกษาจึงมีมาก แต่เนื่องจากผู้เขียนมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาทุนทรัพย์ และกำลังคนที่จะใช้ศึกษา ทำให้ไม่สามารถจะศึกษาได้อย่างละเอียดลึกซึ้งได้ทุกแง่ทุกมุม จึงต้องกำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

๓.๑ ศึกษาการจัดสวัสดิการของพนักงานในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศไทย ซึ่งขณะนี้มีอยู่ ๓ บริษัท ได้แก่ บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด และบริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด

๓.๒ ศึกษาเฉพาะการจัดสวัสดิการของพนักงานในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์เท่านั้นไม่รวมถึงการจัดสวัสดิการของพนักงานในอุตสาหกรรมประเภทอื่น เนื่องจากมีบางบริษัทประกอบกิจการอื่นด้วย ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดข้อแตกต่างขึ้น

๓.๓ ศึกษาทุกประเภทของพนักงานในบริษัท

๓.๔ ศึกษาเฉพาะกรุงเทพมหานคร สระบุรี และเพชรบุรี ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงงานผลิตปูนซีเมนต์

๔. วิธีการศึกษา

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้ ส่วนใหญ่ได้จากการสำรวจความต้องการโดยการค้นคว้าจากตำรา บทความต่าง ๆ ซึ่งผู้รู้บางท่านได้เขียนไว้ในหนังสือ และเอกสารของทางราชการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการจนเข้าใจละเอียดแล้วจึงนำไปเป็นพื้นฐานในการสำรวจต่อไป ซึ่งแหล่งที่มาของข้อมูลในการศึกษาคြံ့ถูกระบุด้วยข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือตำราและเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจถึงความหมายของสวัสดิการ ประเภทสวัสดิการ ความสำคัญของสวัสดิการ ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดสวัสดิการ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลทางด้านอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ซึ่งผู้เขียนได้สอบถามจากเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบงานเกี่ยวกับสวัสดิการของพนักงานโดยตรงของแต่ละบริษัท เพื่อให้เข้าใจอย่างละเอียดถึงความหมายสวัสดิการของบริษัทนั้น ๆ ว่าครอบคลุมไปในเรื่องใดบ้าง ซึ่งทำให้เป็นการง่ายต่อการนำมาเป็นข้อมูลในการศึกษาสวัสดิการ เปรียบเทียบของพนักงานในแต่ละบริษัทของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์

ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่การออกทำการสำรวจถึงความต้องการและความคิดเห็นของพนักงาน

วิธีวิจัย ใช้วิธีออกแบบสอบถาม โดยให้พนักงานกรอกแบบสอบถามที่ได้ร่างขึ้นซึ่งใช้ภาษาและข้อความที่ง่าย และสั้นโดยใช้เวลาตอบไม่มากนัก แต่ครอบคลุมถึงเรื่องที่ต้องการจะทราบจากพนักงานโดยที่ผู้ตอบไม่เกิดความเบื่อหน่าย

จำนวนตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) จากพนักงานทุกประเภทของบริษัททั้ง ๓ แห่ง เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างตามที่ต้องการโดยทำการสุ่มร้อยละ ๒๐ จากจำนวนพนักงานของโรงงานที่ทำการสำรวจแต่ละบริษัท ทั้งนี้ได้กำหนดตัวอย่างในการสำรวจโดยคำนึงถึงหลักความสามารถในการเก็บข้อมูลเป็นสำคัญ

การสร้างแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ใช้ได้ร่างขึ้นให้ครอบคลุมถึงข้อมูลที่ต้องการทราบทั้งหมด ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่จะได้จากพนักงาน การร่างแบบสอบถามได้ข้อมูลทุติยภูมิซึ่งศึกษาจากระเบียบข้อบังคับของบริษัทในเรื่องสวัสดิการพนักงาน ตลอดจนคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ของบริษัท และเจ้าหน้าที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อให้แบบสอบถามเป็นไปอย่างรัดกุม มีเนื้อหาสาระที่สมเหตุสมผล เข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้แล้วผู้เขียนได้ทดสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามครั้งแรกโดยการส่งแบบสอบถามให้พนักงานของบริษัท เหล็กสยามจำกัดกรอกแบบสอบถาม ซึ่งบริษัทนี้เป็นบริษัทในเครือซีเมนต์ไทย และได้ให้บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวงจำกัดกรอก

แบบสอบถามด้วย ปรากฏว่าคำถามบางข้อไม่ได้รับคำตอบทำให้ผู้เขียนต้องปรับปรุงคำถามให้สมบูรณ์ เพื่อให้ง่าย กระชับ ชัดเจน และได้คำนึงถึงความยาวของหน้ากระดาษให้มีเพียงไม่เกิน ๔ หน้ากระดาษสัน เพื่อไม่ให้ผู้ตอบรู้สึกเบื่อที่จะตอบคำถามนั้น และใช้เวลาในการตอบไม่มาก ทำให้แบบสอบถามสมบูรณ์ตามต้องการ

แบบสอบถามจะครอบคลุมเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

๑. ข้อมูลทั่ว ๆ ไปของพนักงาน
๒. สภาพการจ้างงาน
๓. การช่วยเหลือทางการเงินในภาวะที่พนักงานอาจเตรียมตัวช่วยเหลือตัวเองไม่ได้
๔. การจ่ายค่าจ้างสำหรับเวลาที่ไม่ได้ทำงานให้บริษัท :
๕. เงินหรือสิ่งของพิเศษที่มิได้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในบริษัท
๖. เงินช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมพนักงาน
๗. ความต้องการและความคิดเห็นของพนักงานเรื่องสวัสดิการ

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามพนักงานนั้น จะมีทั้งคำถามปิด (Closed-end question) เป็นคำถามที่ได้กำหนดคำตอบไว้ให้แล้ว เพื่อให้เลือกคำตอบได้ตามความเป็นจริง และคำถามเปิด (Opened-end question) เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น และการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้ ผู้เขียนใช้วิธีนับด้วยมือซึ่งพิจารณาถึงความสามารถและเงินทุนเป็นหลักสำคัญ แต่ทั้งนี้ พหุเพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาต่อไป